

SUBJECT: HUMAN DEVELOPMENT (HONOURS)

SEMESTER: 4th

COURSE CODE: HMDACOR08T

ASSIGNED TOPIC:

TOPIC- 2.

Marriage and Kinship- Marriage in Different Religious Communities of India,
Regional Variations in Kinship System.

TOPIC- 3.

Important Issues in Marriage- Gender Roles, Childlessness, Dowry and
Divorce.

ASSIGNED TO:

DR. MAYURAKSHEE GANGOPADHYAY

Assistant Professor

Department of Human Development

Dum Dum Motijheel College

প্রশ্ন: বিবাহের সংজ্ঞা দাও, বিবাহের প্রকারভেদ দু'টি উল্লেখ কর, বিবাহের কার্যকরী ফলস্বরূপ,

[Define Marriage. Write the types/classification of marriage. Discuss the functions of marriage.]

⇒ ■ সংজ্ঞা:

একটি সমাজে কয়েকটি মূল বিধি-পন্থিবাদ। পন্থিবাদে সন্তান মূল মৌলিক বিবাহ, উচ্চতর সমাজে বিবাহের দু'টি মৌলিক কার্যকরী ফলস্বরূপ, বিবাহ হল একটি সামাজিক বন্ধন বা বৈধ সূত্র যা দু'জন মানুষের মৌলিক-দায়িত্ব সমন্বয় করে। বিবাহের সংজ্ঞা বিবাহের বিচার মনোবিদ্যে বিবাহের সামাজিক সংজ্ঞা ও বৈশিষ্ট্য চিহ্নিত, বিবাহ সামাজিক সংজ্ঞা বিবাহের একটি প্রতিবেদ হিসাবে চিহ্নিত ও স্বীকৃত করে, দু'জন মানুষের মৌলিক দায়িত্ব ও মৌলিক সম্পর্ক-আইনী ও সামাজিক স্বীকৃতি বিবাহ প্রদান করে।

সামাজিকবিদ Malinowski (মালিনউস্কি)-র মতে, "Marriage can be defined as the licensing of sexual intercourse rather as the license of parenthood."

এখানে Malinowski-র মতে, বিবাহ হলো মৌলিক সম্পর্ক বৈধতা প্রদান মৌলিক, বিবাহ ও মৌলিক সম্পর্ক বৈধতা প্রদান মৌলিক মৌলিক সম্পর্ক বৈধতা প্রদান মৌলিক মৌলিক সম্পর্ক বৈধতা প্রদান মৌলিক

সামাজিকবিদ Rivers (রিভার্স)-র মতে, "Marriage is an union between two opposite sexes for regulating their sexual relationship. It is an organized institute for regulating relation."

ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ, ବିଭିନ୍ନ ପିତାମହ ଓ ମାତା ଏବଂ ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ

୬) ବିହତାଳୀକ ବିବାହ (Non-fraternal Polyandry):

ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକାଧିକ ପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକାଧିକ ପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକାଧିକ ପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

୭) Monogamy [ଏକତାଳୀ]:

ଏହି ବିବାହ ସର୍ବୋଚ୍ଚତମ ଏକତ୍ରତା ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

୮) କ୍ରମିକ ଏକତାଳୀ [SERIAL Monogamy]:

ଏହି ବିବାହ ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

୯) ସରଳ ଏକତାଳୀ [STRAIGHT Monogamy]:

ଏହି ବିବାହ ଏକତ୍ରତା ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

୧୦) GROUP MARRIAGE [ହଳତ ବିବାହ]:

ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକାର ବିବାହ ଯେଉଁରେ ଗୋଟିଏ ମହିଳା ଗୋଟିଏ ସମ୍ପର୍କ ଦାୟ ସହିତ ଏକତ୍ର ନିବାସ କରେ।

ହେଉ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବା ଦାୟିତ୍ଵଶୀଳତା ଆଧୁନିକ ଯୁଗର
ଆଲୋଚନା ସମ୍ପର୍କରେ ହେବା ଉଚିତ୍,

୫) ଅନ୍ତରାଳ ନାମକ - ପାଠ୍ୟ :

ବିକାଶ ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟତଃ କହାଯାଏ - ଯେଉଁ ସମ୍ପର୍କ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର ୬
ଆଉ ମୁଖ୍ୟ ହିସାବରେ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ବିକାଶିତ ସମ୍ପର୍କରେ ଏହାକୁ କହାଯାଏ
ତେବେ ଏହାକୁ ବିକାଶ କହାଯାଏ ଏବଂ ତାହା ବିକାଶିତ ସମ୍ପର୍କର ମୁଖ୍ୟତଃ
କ୍ଷେତ୍ର କହାଯାଏ,

ବିକାଶ ଏହାକୁ କହାଯାଏ ଆଧୁନିକ ଏକକ, ଯାହା ଯୁଗ ଯୁଗରେ ବିକାଶ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପର୍କରେ ଆବିଷ୍କାର ହେଉଛି ଏହାକୁ କହାଯାଏ ଏବଂ ତାହା ବିକାଶିତ
ବିକାଶ ଏହାକୁ କହାଯାଏ ବିକାଶିତ ଯୁଗର କାଳ ସମ୍ପର୍କରେ
ଏହାକୁ ବିକାଶ କହାଯାଏ ଏବଂ ତାହା ବିକାଶିତ କହାଯାଏ,

(Faint background text, likely bleed-through from the reverse side of the page)

② ବୌଦ୍ଧ ବିଚାର :

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଅନ୍ତତମ ବିଧି ଏବଂ ବୌଦ୍ଧ ବିଧି, ବୌଦ୍ଧ ବିଧିର
- ଶୈଳୀରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ଧାରାଧାରା ଓ ଅନୁସାଧିତ, ବୌଦ୍ଧ ବିଚାର
ଏହି ବିଧିର ସୀମିତ ଅନୁସାଧିତ ଧୂର ଯାକିବ ଓ ଅସ୍ତିତ୍ୱ, ବୌଦ୍ଧ
ବିଚାର ଶୋଧ ବୃଦ୍ଧି ବିଚାର ବା ଆବିଷ୍କରଣ ଅନୁସାଧିତ, ଯାହା ଶୋଧ-ଶୋଧ
ଶୋଧ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ, ଏହିପରିକରିତ ଅନୁସାଧିତ ଏକାଧିକ ଯାହାକି
ତାହା ହିସାବ ନାହିଁ ଅନୁସାଧିତ, ଶୋଧ ବିଚାର ଯିବାବଳୀତ ଏକ
ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ, ଅନୁସାଧିତ ତାହା ବୌଦ୍ଧ-ଧାରା ଧାରା ଓ ବୌଦ୍ଧ-ଧାରା
ବା ସମ୍ପାଦିତ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ

③ ଜୈନ ବିଚାର :

ଜୈନ- ବିଧିଶୈଳୀର ଶୈଳୀତ ଅନ୍ତତମ ଭାବେ, ଏହି ବିଧିର
ଧାରା ଏକାଧିକ ବିଚାର ଏହି ବିଧି ଏକାଧିକ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଅନୁସାଧିତ, ଶୈଳୀ
ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ ନ ଓ ବିଚାର ଏହି ଅନୁସାଧିତ
ତାହା ଅନୁସାଧିତ ନ ଓ ଏହି ଜୈନ ବିଚାର ଏକାଧିକ ଅନୁସାଧିତ ଓ
ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର, ଧାରା, ଅନୁସାଧିତ, ଅନୁସାଧିତ ଓ ଅନୁସାଧିତ
ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ଏହି ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ

④ ଶିଖ ବିଚାର :

ଶିଖ ବିଚାର ଶିଖ ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ବିଧିଶୈଳୀର ଅନୁସାଧିତ,
ଶୋଧ ଏକାଧିକ ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର ଏକାଧିକ ଅନୁସାଧିତ ନ, ଆବିଷ୍କରଣ
ଏହି ବିଚାର ଶୋଧ ବୃଦ୍ଧି ଅନୁସାଧିତ

ଏହି ବିଧିଶୈଳୀର ବିଧି ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ
ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର,
ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର, ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ବିଚାର-
ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ଅନୁସାଧିତ ବିଧି ଅନୁସାଧିତ,
ଅନୁସାଧିତ ଓ ଅନୁସାଧିତ ବିଚାର ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ ଅନୁସାଧିତ

প্রশ্ন: ৪. বিবাহের পরিবর্তনশীল বন্ধন সম্পর্কে আলোচনা কর।
[Discuss about the changing trends of marriage]

ভাষ্যার্থী সমাজে ক্রমশঃ ও পরিবারে ক্রমশঃ পরিবর্তনের সাথে সাথে বিবাহের প্রকৃতি যা বর্তমান ভারতীয় সমাজে মুসলিম ধর্ম, সামাজিক পরিবর্তন ও এই পরিবর্তনশীলতার কারণে, ভারতীয় উচ্চবর্ণী বৈবাহিক প্রথা পরিবর্তিত হওয়ায়, সামাজিক, আর্থিক, সামাজিক অবস্থা ইত্যাদি হলে বিবাহের প্রকার ক্রমশঃ পরিবর্তিত হচ্ছে।
বিবাহের পরিবর্তনশীল বন্ধন হিসাবে হলে বিবাহের নিয়ম বহুতর হলে এবং সমাজ-বিজ্ঞানের দিক থেকে সামাজিক পরিবর্তনের কারণে মুসলিম প্রকার হলে হলে নিম্নলিখিত নিম্নলিখিত →

৩) সম্বন্ধ করে বিবাহ (Arranged Marriage):

ভাষ্যার্থী উচ্চবর্ণী বিবাহ সম্বন্ধ করে বিবাহ প্রকারের অস্বাভাবিক ও প্রচলিত; এইভাবে বিবাহের নিয়মিত প্রণালীর ব্যতিক্রম করে অস্বাভাবিক সামাজিক মূল্যবোধ ও চাওয়া বোধ মুসলিম ধর্ম, মুসলিম পরিবারের সন্তান, বর্ষ, সামাজিক প্রতিষ্ঠা, মর্যাদা, আর্থিক অবস্থা ইত্যাদি বিবেচনা করে বিবাহ করা হয়। এই বিবাহ প্রণালীতে, তৎকাল, পরিবারের মনোভাব ব্যক্তি, জ্যেষ্ঠ প্রবাল প্রার্থী হলে বোধ, জ্যেষ্ঠের মত এই বিবাহ সম্বন্ধ হয় না। সামাজিক ও বর্ষীয় বৈশিষ্ট্য হলে উচ্চবর্ণী বিবাহ সম্বন্ধ হয়, তবে আলোচনা দিলে সম্বন্ধ করে বিবাহ প্রণালীর ব্যতিক্রম হলে, বর্তমান জামে-তে প্রচলিত ও আলোচনা বিস্তারিত মুসলিম।

ମାତ୍ର ବୃଦ୍ଧ, ଅସାକ୍ଷମ ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଉପରେ, ଶିକ୍ଷା, ଶୈଳୀ-ଭାଷି-
ଭେଦ, ଶାସ୍ତ୍ର-ସାହିତ୍ୟ ଓ ଇତିହାସ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ।

ମାତ୍ରସାଧୁ ସମାପ୍ତ ହୋଇ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାଏ ନା, ତେଣୁ ଶିକ୍ଷା
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ, ଯାହାକୁ ବିଚାର କରାଯାଏ :

① ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ : ବ୍ୟବସାୟର ବ୍ୟବସାୟ ବିକାଶ ହେଉ
କରିବା ଓ ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ପ୍ରଦାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥାଏ, ଯାହାକୁ
ଆମେ ଆଧୁନିକ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ନା ବରଂ ପ୍ରକୃତ-ପ୍ରକୃତ
ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଏବଂ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଶିକ୍ଷା ଓ
ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ
ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା

② ଶୈଳୀ-ଭାଷା : ଶୈଳୀ-ଭାଷା ବ୍ୟବସାୟର ମାଧ୍ୟମିକ ଉପାଦାନ-
ସାଧୁ ସମାପ୍ତ ହେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା, ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା,
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା

③ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ : ନିର୍ଦ୍ଦେଶ-ସମାପ୍ତ ହେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା

④ ଶୈଳୀ-ଭାଷା ବିକାଶର ସାଧନ : ଶୈଳୀ-ଭାଷା ବିକାଶର ସାଧନ
ସାଧନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା
ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଯାହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା

M.A.

SEM-4
HMDACOR08T
TOPIC 3

প্রশ্ন. ২। বিবাহবিচ্ছেদের সম্ভাব্য কারণ
গুলি লেখো। অথবা একটি পরিবার
বিবাহ বিচ্ছেদের জন্য ভেঙ্গে যাওয়ার
কারণ গুলি লেখো।

[Discuss the causes of divorce.]

প্রত্যেক সমাজে - পরিবার একটি সুকল্যাণমূলক প্রতিষ্ঠান, পরিবার দৃষ্টি
কোনো সমাজে পরিবারের মত উঠে পড়ে না, সামাজিক সনদ
এবং আনুষ্ঠানিক স্থিতিশীলতার পৃথক সমন্বয়, বিবাহ ও
পরিবার কল্যাণ পৃথক নির্ভরশীল সামাজিক একতা যা
সমাজে গভীরভাবে ও দৃঢ়ভাবে সুনির্দিষ্ট হয়

কিন্তু - ঐতিহাসিক সময়ে দুটি মানুষের মত পৃথক সামাজিক
বন্ধন প্রতিষ্ঠা করে, এটা সময় সতি - সময় দুটি পরিবারের
মত দ্বন্দ্ব - মত সম্মত যা আনুষ্ঠানিক কল্যাণমূলক মত
অভিযান্ত্রিক হয়।

আনুষ্ঠানিক আনুষ্ঠান ও পরিবারে আনুষ্ঠানিক মত
সেই মত বন্ধন হয়, যে পরিবারে বিবাহবিচ্ছেদ বা
ঐতিহাসিক আনুষ্ঠান বা সম্মত বিধি মত সেই
পরিবারে আনুষ্ঠান ও আনুষ্ঠান, অর্থাৎ ঐতিহাসিক
আনুষ্ঠান ও আনুষ্ঠান অর্থাৎ সেই আনুষ্ঠানিক সমাজ
সেই মত পড়ে।

কিন্তু ঐতিহাসিক ওপর এই আনুষ্ঠানিক মত নির্ভরশীল
মত যে কোন ঐতিহাসিক আনুষ্ঠানিক কল্যাণমূলক

② ଅଧିକାର: ବିବାହର ପୂର୍ବ ପରିବାରର ସମ୍ମତ ହିସାବ ରଖିବା ସହ
 ପରିବାରର ସମ୍ମତର ସହ, ଅଧିକାର - ଆଧାର, ଦ୍ଵାରୀ ଦ୍ଵାରା ପରିବାର
 ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ, ସମ୍ପର୍କର ମଧ୍ୟ ଆଗିର-ପଛ
 କାର୍ଯ୍ୟ ରଖିବା ମଧ୍ୟ-ସମ୍ଭବ୍ୟ ସହ ସହ, ଆରକ ପରିବାର
 ସହ ସମ୍ପର୍କ ଓ ପର ଆରକ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହେତୁ ଚାଲିବା ସହ
 ସାମଲ୍ୟରେ ନାହିଁ ନା, ଏହି ସମ୍ଭବ୍ୟ ଦ୍ଵାରୀର ସାମଲ୍ୟର ସା
 ହେବା ଓ ପର-ପାରିବାରିକ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ
 ଏହି ବିବାହିତ ଆରମ୍ଭର ବା ଆରମ୍ଭର ଫଳରେ ନାହିଁ

③ ଚାରିତ୍ର: ଚାରିତ୍ର ଶିଳ୍ପ ଏକାଧିକ ଚାରିତ୍ର ହେବ, ଯଦି
 ଚାରିତ୍ରର ପରିଚ୍ଛେଦ ଚାରିତ୍ର-ଶିଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଅବଲମ୍ବି,
 ପ୍ରାଥମିକ ଚାରିତ୍ରର ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସହ ଆରମ୍ଭ
 ଏକ ଆରମ୍ଭର ସହ ଆରମ୍ଭ, ବିଷୟ ଚାରିତ୍ର ହେତୁ ଶିଳ୍ପ
 ପାରିବାରିକ ସମ୍ଭବ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ଆରକ ଆରମ୍ଭ ବା ଆରମ୍ଭ
 ସହ ଏକାଧିକ ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭ ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭ ବିଷୟ
 ପ୍ରକାର ହେବ, ବିଷୟର ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭ-ଚାରିତ୍ର ଶିଳ୍ପର
 ବା ବା ବା ବା

④ ଅଧିକାର: ମୁଖ୍ୟ ଚାରିତ୍ରର ସମ୍ଭବ୍ୟ ଆରମ୍ଭର ସହ ଦ୍ଵାରୀ ଓ
 ଚାରିତ୍ରର ସମ୍ଭବ୍ୟ, ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭର ଚାରିତ୍ର ବା
 ସମ୍ଭବ୍ୟ ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭର ସହ ଆରମ୍ଭର ସମ୍ଭବ୍ୟ
 ଓ ଆରମ୍ଭର ସମ୍ଭବ୍ୟର ସହ ଆରମ୍ଭର ଆରମ୍ଭ,
 କାର୍ଯ୍ୟର ଚାରିତ୍ର ଶିଳ୍ପର ଆରମ୍ଭର ଓ ଆରମ୍ଭର ସହ
 ଆରମ୍ଭର ସହ

⑤ ବିବାହର ସହ: ଦ୍ଵାରୀ-ଦ୍ଵାରୀ-ଦ୍ଵାରୀ ଆରମ୍ଭର ଓ ଆରମ୍ଭର
 ଆରମ୍ଭର ସହ, ଆରମ୍ଭର ସହ ବିଷୟ ଓ ଆରମ୍ଭର ସହ
 ଆରମ୍ଭର ସହ, ଆରମ୍ଭର ସହ ଆରମ୍ଭର ସହ
 ଆରମ୍ଭର ସହ, ଆରମ୍ଭର ସହ ବିଷୟର ସହ ଆରମ୍ଭର ସହ

Q.1) विवाह विच्छेद का अर्थ क्या है, - विवाह विच्छेद का सामाजिक तथा विवाह सम्बन्धी प्रभाव विचार करके बतलाइए।

[Define Divorce. Discuss the impact of increasing rate of divorce in society.]

→ विवाह विच्छेद अर्थात् पति-पत्नी के बीच वैवाहिक सम्बन्धों का अन्त और विवाह सम्बन्धों का अन्त आर्थिक सम्बन्धों और दायित्वों का अन्त, तथा सम्बन्धों का अन्त आर्थिक सम्बन्धों द्वारा इसे विवाह विच्छेद समझते हैं।

विवाह विच्छेद का विवाह के अर्थ को घटाता है। एक रूप, विवाह के अर्थ को घटाता है। अर्थ है कि विवाहित दम्पति आर्थिक और विवाहित अर्थों में अलग हो जाते हैं। अथवा विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है।

विवाह विच्छेद एक ही पीढ़ी में होता है, और यह अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है।

विवाह विच्छेद एक ही पीढ़ी में होता है, और यह अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है।

■ विवाह विच्छेद का अर्थ : विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है। विवाह विच्छेद का अर्थ है कि विवाह के अर्थ को घटाता है।

କ୍ଷମ, ସ୍ୱାଧୀନ ସମାଜ୍ୟ, ଉନ୍ନତ-ଭାଷା, ଅତିନିମ୍ନ ସ୍ତର, ଅଭିଭୂତ
ପ୍ରଭାବ, ଉପହାର କରା, କ୍ଷମା, ବିକଳ କଥା ବଳା ଶୂନ୍ୟାଦି ବାଦ
ଆଚରଣକ୍ରମର ସମୟ ଓ ସମ୍ପର୍କ ଉପେକ୍ଷା ଧ୍ୟ

- ଉପେକ୍ଷା ସମ୍ପର୍କର ଯଦିଓ ସ୍ୱଭାବେ କାନ୍ତ ପ୍ରସାର ବ୍ୟାପକ କାର୍ଯ୍ୟ
ହେଉଥିବାର ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ବିକଳ ହେଲେ କିମ୍ବା ବିକଳ ହେବା ଆଶଙ୍କା
କରୀ ହୋଇ ଧ୍ୟ, ବଡ଼ ଶୂନ୍ୟ ଉପେକ୍ଷା କ୍ଷମା ପୁରୁଷକେ ଉପେକ୍ଷା
ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପହାର ଧ୍ୟ ନା, ଦେହରା କ୍ଷମା ଉପେକ୍ଷା ବିକଳ
ବ୍ୟକ୍ତିର ପାଟେ ନା, ତାହା ଉପେକ୍ଷା କ୍ଷମା ବିକଳ ବ୍ୟକ୍ତି
ସମୟ ଦେଖା ଧ୍ୟ
- ଉପେକ୍ଷାକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ - ବିକଳବିକଳର ଅନ୍ତ ବିକଳର ଦୀର୍ଘ
କାଳ ଧ୍ୟ ନା ଉପେକ୍ଷା କ୍ଷମାକ୍ରମରେ ଉପେକ୍ଷା କ୍ଷମା ଉପେକ୍ଷା
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଦୀର୍ଘ ଓ ଅଧିକାଂଶ କାଳ ଧ୍ୟ, ବିକଳକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବୃଦ୍ଧି ସମୟ ନା ବର୍ତ୍ତ
ମାନକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଧ୍ୟ ବାଦ କ୍ଷମା କ୍ଷମା ଦିତି
ପାଟେ ଓ ଉପେକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବିକଳ ହେ ପାଟେ

୭) ଅନ୍ତରାଳୀୟ ଓ ଆର୍ଥ-ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ

ବିକଳବିକଳର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସମ୍ପର୍କର ଅନ୍ତରାଳୀୟ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦିତି ପାଟେ ନା, ଏକକାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, କାର୍ଯ୍ୟ
କ୍ରମର ଅଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେତୁ ଧ୍ୟ, ଉପେକ୍ଷା
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ବିକଳବିକଳର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

୯) ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ :

ବିଚାରବିହୀନ ଏହାଟି ସାମାଜିକ-ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି-ପ୍ରଭାବ ବିଚାରବିହୀନ
-ଦର୍ଶନ-ସୂତ୍ର ଓ ଏହା ଗୋଟିଏ, ଏହାଏ ସମାଜ - ବିଚାରବିହୀନ
ଦର୍ଶନ ଗୋଟିଏ ଦେଖା ହେଉଛି, ବିଚାର ଓ ବିଚାରବିହୀନ
ସାମାଜିକ ଏହାଏକ ସାମାଜିକ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ହେ,
ତାହା ମିଳିତ ଭାବେ ପରିବାର କୋଷ୍ଠରେ ନା ଚାହିଁଲେ ତାହା
ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ହେ, ଆଧିକାରୀତ ସ୍ଵାଧୀନ
ଭାବରେ ଏହା ଏହି ସମାଜ-ଦର୍ଶନ ଏହାଏକ ମଧ୍ୟ ହେ, କିନ୍ତୁ
ଏହା ଆଧିକାରୀତ ବିଚାର ସାଧନରେ ଏହା ଏହାଏକ ଏହି
ସାମାଜିକ ସମାଜ ସ୍ଵର-ବଳିତ ହେଉ ପାରେ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି :

ଏହି ସମାଜ ଦର୍ଶନରେ ସ୍ଵାଧୀନ ବିଚାରବିହୀନ ଏହାଏକ
ସୁପରିକଳ୍ପନା ଏହା ଓ ପ୍ରକାର - ବିଚାରବିହୀନ ଏହାଏକ
ଏହାଏକ ବିଚାରବିହୀନ ଏହାଏକ ପ୍ରକାରୀୟତା ଏହାଏକ, ଏହାଏକ ବିଚାର
ବିହୀନ ଏହାଏକ ବିଚାରବିହୀନ ଏହାଏକ ଏହାଏକ।

Q1. বিচারে লিঙ্গের ভূমিকা বিচারে প্রভাব মেলা?
[How do gender roles impact marriage?]

→ যদি বিচারকে বিবাহবিচ্ছেদের আর অনুপ্রাণী বিচার করা হয় তবে বিচার ব্যবস্থায় দিলে অনেক সমস্যা দিলে, অন্যত. একদিকে মনে করা হয়, উভয়দিকে দিলে বিবাহবিচ্ছেদ কমে দিলে না, সমাজে বিচার বিচ্ছেদের কোনো স্থান দিলে না, তাই বিবাহে বড় প্রাণী-প্রী মার অনুবর্তী হলেও একদিকে থাকবে,

বর্তমান বিবাহ-বিচ্ছেদের বর্তি হলেও মনে দিলে বিচারে লিঙ্গের ভূমিকায় দায়ী করা হয়, যদিও এই মনোচিত্তা সমস্যা হলে, তখনই লিঙ্গের ভূমিকায় পরিবর্তন বিবাহে পরবর্তী উদ্দেশ্য হা মারাম অতিক্রম হলে হলেই সুস্থতা দিতে সমর্থ হলে।

বিবাহে বড় মারামের বিভিন্ন বিধানে প্রাণীকৃত হলে তবে একদিকে হয় একদিকে, প্রাণী হলে প্রাণীকৃত হলে মনে রাখতে, কিন্তু মনে রাখতে হা বুদ্ধিমত্তার হলে সুস্থ-সুস্থ জীবন হলে হলে না, পরবর্তীকালে মারামের বিভিন্ন-মারামের উদ্দেশ্য, মারামের উদ্দেশ্য মারাম ও মারাম প্রাণীকৃত হলে এই একদিকে হলে সুস্থি দিলে।

বিভিন্ন সামাজিক আন্দোলন হলেও পরিবর্তন হলে

M.L.

প্রশ্ন.৩। নিঃসন্তানতা কাকে কি বোঝায়? এটি কত প্রকারের ও কি কি?
 নিঃসন্তানতায় কতগুলি কারণ আছে, বৈজ্ঞানিক ভাবে নিঃসন্তানতার
 প্রকারগুলি উল্লেখ করা হবে।

[Define childlessness. What are the types of childlessness?
 Write the causes of childlessness. Discuss the impacts
 of childlessness on marriage.]

→ ■ নিঃসন্তানতা বা childlessness একটি অস্বাভাবিক
 -দুর্ঘটনা ও দুর্নীতি-ভোগ্য একজনের সমস্যা। কারণ, যা স্বাভাবিক
 ভাবে সন্তানসম্বন্ধ থাকবে, নিঃসন্তানতা বা সন্তানসম্বন্ধতা
 ব্যক্তিগত-স্বাস্থ্য, পারিবারিক ভোগ্য কারণ, সামাজিক
 -ভোগ্য অস্বাভাবিক, অর্থনৈতিক বা অর্থনৈতিক ভোগ্য বিপর্যয়
 অস্বাভাবিক হয় হতে পারে। তবে -কোনোভাবেই সন্তান-
 -সম্বন্ধ-ভোগ্য কারণ থাকতে পারে।

■ প্রকারভেদ:

নিঃসন্তানতাকে বৈজ্ঞানিকভাবে বৈজ্ঞানিক ভাবে বলা যায়,
 যেখানে বিজ্ঞান :->

স্বাভাবিক
 i) বৈজ্ঞানিক: বৈজ্ঞানিক কারণে নিঃসন্তানতা হওয়ার
 -দুর্ঘটনা অথবা দুর্নীতি ভোগ্য একজনের সমস্যা। কারণে অস্বাভাবিক
 হয়। এই বৈজ্ঞানিক স্বাভাবিক বৈজ্ঞানিক বলা হয়।

ii) সামাজিক বৈজ্ঞানিক: সামাজিক বৈজ্ঞানিক হওয়া ভোগ্য
 সামাজিক কারণে, যেমন দারিদ্র্য বা অন্য ভোগ্য কারণে অস্বাভাবিক
 সামাজিকভাবে স্বাস্থ্যকর। দারিদ্র্যজনিত কারণে হয়, এবং
 মূল - সামাজিক বৈজ্ঞানিক ভেদে হয়।

(iii) ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଆତ୍ମ-ସଂଯୋଗ ସୂଚକ ଚିହ୍ନ :

ଜିନିଷ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଆତ୍ମ-ସଂଯୋଗ ବା ଚିନ୍ତାଧାରାଦ୍ୱାରା
ତୋଳା ଯାଉଥିବା ଚିହ୍ନ ଅଟେ ।

(iv) ଶ୍ରେୟ ବି:ସମ୍ଭାବନା :

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷତା ଓ ଶ୍ରେୟ ସମ୍ଭାବନା ଯାହା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି:ସମ୍ଭାବନା
ଶ୍ରେୟ ବି:ସମ୍ଭାବନା ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

■ ସମ୍ଭାବନା :

ବି:ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ଭାବନା ଏକାଧିକ, ଏହା ଯଦି ସର୍ବାଧିକ ଲାଭଦାୟକ
ସମ୍ଭାବନା ଯଦି ଶ୍ରେୟ କରା ଯାଏ ।

→ ଶ୍ରେୟ ସମ୍ଭାବନା ଚିହ୍ନ !

କୃତ୍ରିମତା ଓ ମୂର୍ଖତା ଓ ମୂର୍ଖତା ଓ ମୂର୍ଖତା - ବି:ସମ୍ଭାବନା - ଚିହ୍ନ
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଟେ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷତା ଓ ମୂର୍ଖତା ଆତ୍ମୀୟତା, ମାନସିକ
ବା ଅର୍ଥନୈତିକ ଚିହ୍ନ ସମ୍ଭାବନା ବିକଳତା ସମ୍ଭାବନା
ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ଭାବନା ଚିହ୍ନ - ଏହା ।

→ ଆତ୍ମୀୟତା ସମ୍ଭାବନା :

① ଆତ୍ମୀୟତା ବା ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଆତ୍ମ-ସଂଯୋଗ ବା ଶ୍ରେୟ
ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ଭାବନା ବା ବିକଳତା ଆତ୍ମୀୟତା ସମ୍ଭାବନା
ବି:ସମ୍ଭାବନା ଚିହ୍ନ ଯାହା, ବି:ସମ୍ଭାବନା ଆତ୍ମୀୟତା
ସମ୍ଭାବନା ଯଦି ଏହି ସମ୍ଭାବନା ଚିହ୍ନ ଲାଭଦାୟକ
ଅଟେ ଏହା ଆତ୍ମୀୟତା ଓ ଆତ୍ମ-ସଂଯୋଗ ସମ୍ଭାବନା
ଚିହ୍ନ ଯାହା ।

ଅନ୍ୟ ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଶାସନ କ୍ରମିତ ଶୁଦ୍ଧ ଶାସନ ଓ ଆଦିବାସିନୀ
ରୁ ଶାସନ ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଭାବ ରହି ପାରେ,

1. ପ୍ରଭାବ :

ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସାମାଜିକ ଆଦେଶ ଦୀର୍ଘକାଳୀ ପ୍ରଭାବ ଭାବେ
କିଛି ପାଠ୍ୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠି ଶାସନ ସମ୍ପର୍କିତ ଓ
କେବଳ ସ୍ୱଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠି ଏହାର
ଅଧିକାଂଶ ଓ ଶାସନ ପାଠ୍ୟରେ ଶାସନ ଦୀର୍ଘକାଳୀ
ପ୍ରଭାବ।

2. କ୍ରମିତ ପ୍ରଭାବ:

ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ରମିତ ଧାରଣା ସମ୍ପର୍କିତ ପ୍ରଭାବ ଯେଉଁଠି,
ଓ କୃମିକ୍ରମିତ ଧାରଣାରେ ସମ୍ପର୍କିତ, କ୍ରମିତ ପ୍ରଭାବ
ଯିଏ ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଦାୟତ୍ୱ ଶିକ୍ଷା ଆଣନ୍ତି, ଯାହାର
ଫଳ, ଆଦିବାସିନୀ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶାସନ ଲେଖାରେ ପ୍ରଭାବ ଯେଉଁଠି,
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଧାରଣାରେ ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଲେଖାରେ ପ୍ରଭାବ
ଦାୟତ୍ୱ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଭାବ।

3. ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ପ୍ରଭାବ:

ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସମ୍ପର୍କିତ କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇ ଯାଇଛି
ଯାହାକି ଆଦିବାସିନୀ ଶାସନ ଆଦିବାସିନୀ ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ
ପ୍ରଭାବ ସର୍ବାଧିକ, ଯେଉଁଠି ଶାସନ ଆଦିବାସିନୀ କିମ୍ବା ଶାସନ
ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଯେ ଧାରଣା ଫଳ- ଧାରଣା
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ଆଦିବାସିନୀ ଶାସନ।

4. ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ:

ବି:ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଆଦିବାସିନୀ ସମାଜ ଯେଉଁଠି ଧାରଣା, ଧାରଣା

